

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

În preajma războiului.

Sibiu, 7 Octombrie n.

Intrebarea pe care și-o pun mereu toți cei ce urmăresc cu atenție dezvoltarea lucrurilor în Balcani este, că va fi ori nu va fi războiu? Și e atât de greu să poți da astăzi răspuns pozitiv la această îndreptățită întrebare. Pentru că spre a putea răspunde la ea barem cu oarecare aparență de pozitivitate, ar trebui să cunoști, nu numai aceea ce spun diplomații în comunicările lor oficioase, mai mult ori mai puțin sincere, ci și aceea ce urzesc și făuresc ei după culise, în consultările și pertractările lor secrete.

Tot ce se știe deci astăzi cu privire la conflictul din Balcani este, că statele mici balcanice mobilizează cu zor și se pregătesc de războiu, și că se pregătește de războiu și Turcia, pentru a putea lua lupta cu sorți de isbândă în contra celor ce se pregătesc să o atace.

Se mai știe apoi, că puterile mari europene au făcut și fac demersuri energice în direcția, ca războiul să fie împedecat. Cu greu ne vine însă să credem în succesul sforțărilor ce se depun din partea lor. Pentru că astăzi războiul nu mai atârna deloc de voința lor, ci de voința populațiilor celor patru state mici balcanice, care e însuflețită pentru războiu și cere războiul, și care ar fi în stare să măture deloc suprafața, nu numai guvernele proprii, ci și domnitorii proprii, dacă s'ar opune voinței ei.

Dar vedem, că nici diplomații nu prea așteaptă rezultate favorabile dela demersurile lor energice, pentru că tot ei ne spun, că dacă nu va putea fi împedecat războiul, atunci năzuințele lor merg în direcția, ca războiul să fie barem localizat; să nu se dea naștere la conflațiuni europene.

Stăm deci mai aproape de verosimilitatea, că războiul va izbucni

de fapt, poate chiar în una din zilele apropiate, decât de posibilitatea împedecării războiului, prin diplomația europeană, acuma, după ce statele mici balcanice au făcut enorme cheltuieli cu mobilizarea trupelor și cu procurarea materialului trebuincios pentru purtarea războiului.

Intervenția puterilor mari europene pare deci a fi cam întârziată. Și tocmai aceasta e enigma, pe care lumea nediplomatică nu o prea poate înțelege.

Se pun adecă patru state din Balcani și decretează în aceeași zi, și aproape în aceeași oră, mobilizarea generală a tuturor trupelor, pentru a începe războiul în contra Turciei, și diplomația europeană rămâne încremenită la primirea știrii senzaționale! Nu avea nici o cunoștință despre aceea ce are să se întâmple în Balcani. Și putea să aibă, dacă avea, ori o organizație mai bună, ori oameni mai destoinici pe la curțile mici.

Pentru că spre a se putea face aceea ce s'a făcut: ordonarea mobilizării deodată în patru state, a trebuit negreșit să premeargă: întâlniri, consultări, hotărâri luate din partea reprezentanților acestor state, — ba poate chiar și înțelegeri luate cu vre-un alt stat mai mare.

A avut, ori n'a avut cunoștință diplomația europeană despre toate acestea? În cazul prim trebuia să iie atunci măsurile pentru a fi împedecat mergerea prea departe a guvernelor statelor din Balcani cu jocul de-a războiul, iar în cazul din urmă diplomația și-a pregătit singură dificultățile cu cari are să lupte astăzi pentru menținerea păcii, prin faptul, că nu a fost destul de atentă și destul de scrupuloasă în controlarea și supravegherea celor mici. Astăzi focul e ca și aprins în Balcani, și diplomații cu greu îl vor putea înăbuși.

Credit extraordinar. Vine știrea dela Viena, că guvernul comun austro-ungar va cere dela delegații încă în cursul sesiunii actuale votarea unui credit extraordinar de două sute milioane, pentru scopuri militare. Semnul, că e temeră, că se încurcă lucrurile în Balcani.

Pacea turco-italiană. Știrile telegrafice din urmă ne spun că Turcia a acceptat condițiile de pace ale Italiei, și astfel încheierea păcii între Turcia și Italia e chestie de câteva zile.

Legea electorală. Ziarele din capitală scriu, că legea electorală e gata. În cursul săptămânii viitoare va fi prezentată Regelui, pentru a i da sancțiunea prealabilă, iar la finea lunii acesteia va fi prezentată dietei.

Stat-național și chestie de naționalitate.

IV.

— Articol final. —

Care e deci politica bună naționalistă? Aceea, care tinde spre industrializare, căci ea pășește cu totul pe alte căi, pe alte urme. Să ne gândim numai la Statele-unite, la Elveția, Belgia, iar după reforma mare electorală și la Anglia, la politica lor naționalistă. Politica aceasta de industrializare se bazează pe faptul, că statul asigură, garantează și promovează dezvoltarea liberă culturală a fiecărei naționalități. În Statele-unite nu i-a trecut număni prin minte se constrângă pe cineva se umble la școala cutare ori cutare, să nu aboneze foaia cutare sau cutare, și să i se impună, că ce foaie are să cetească. Nu i-a trecut nimăni niciodată prin minte, ca reuniunile culturale, la noi foarte obicinuite, de es. reuniunile de lectură și de cântări, se fie făcute imposibile. Pentru un politician modern din Anglia, America, Elveția, ori Belgia, astfel de idei sunt cu totul neînțelese. Și rezultatul e acela că cultura cu adevărat mai

tare, mai superioară, își deschide singură calea în mod glorios, cu aplicarea mijloacelor pacifice, și deja generația următoare simte, că e bine să ști englezește în America, e bine să cunoști limba statului, pentru că în ea se cuprinde posibilitatea unei înaintări mai potențate culturale și materiale. Aceasta e o chestie de superioritate culturală, care, — ca și în imperiul mare roman, în primul stat mare unitar al lumii, unde fără nici o urmă de tortură cultura romană și limba romană și-a deschis singură calea și printre elementele cari au stat pe același nivel pe care stă astăzi populațiunea înapoiată dela periferiile noastre, — trebuie se iasă biruitoare!

Democrațiile mai dezvoltate economice sunt pătrunse astăzi în mod inconștient de sentimentul, că rezolvarea chestiei de naționalitate se poate face numai pe calea schimbului liber. Cu cât e mai mare libertatea, mai desăvârșită ordinea de drept, mai vie și mai neîmpedecată comunicația: cu atât mai intensiv, mai productiv și mai viu e schimbul de bunuri și de idei, fără de care nu există unificare culturală, nu există decât numai aspirare și exploatare.

Politica feudală de forță, cu arma în mână și cu șicanele ei nedrepte zice așa: contopiți-vă, lăpădați-vă de limba voastră și iubiți-mă pe mine, — dar numai decât! Politica liberală naționalistă zice însă așa: Fiecare în limba sa, amăsurat culturii sale proprii, se facă schimbul de mărfuri și de idei, dar se schimbe cât de mult și sub condițiuni cât se poate de egale. Orice privilegiu, orice volnicie, orice abuz, e numai spre stricăciunea schimbului liber.

Eu sunt amicul și sprijinitorul dezvoltării culturii în orice limbă, pentru că orice ridicare a pretențiilor economice și culturale provoacă dorul și ocaziunea schimbului de idei

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.

(Urmare).

Înainte de a trece la organizarea fundațiunii, las să urmeze aci spre pomenire vecinică testamentul fericitului fondator: *Végrendelet.*

Alább irt ezennel ünnepe'yesen tudtára adom mindeneknek a kivetül, miszerint józan megfontolás nyomán, önkéntes jóskarat és Kozov Klára nőmmel egyetértőleg most ép testi és lelki egészségben a következő végrendeletet teszem: lévén t. i. nékem nőmmel közös, itten Udvarhelyi kerület sz. kereszturi járásban Sz. Abrahamon saját gazdá kodás és együttes szorgalom által szerzett — mert azon kis rész, melyet nóm pénzbe 3 ezer váltó forintokban számítva néhai édes atyától kapott, testvéreinek leendő visszafizetésére a rendelkezés meg van téve — bizonyos fekvő jószágom, eztot rajta lévő épületekkel, hozzátartozó zsellér telkekkel, minden külső belső járulékaival, erdő, mező, víz, és köveivel egyetemben helygom, adom és ajándékozom, egy a Dézsi kerületben Hollómező helyégen állítandó görög ke-

leti népiszkolára örök időkre megújító hat-
laniul; mely fundatio kivitelét ez ide mel-
lékelt tervszerinti kezelését és fögondozá át
ő Excellenciájja Bárá SagunaAndrás pü-
pök úr és törvényes következőire a pü-
pöki székbe, átal ruházom, és felhatalma-
zom azon hozzáadással hogy, ebbéli ren-
delkezőm osszki magam és róm halála-
után lependhetvén életbe, illető püspök
úr, akkor a jó zágra szonnal kezét te-
gyen, gondozza sat. Mely végrendelete-
met is illetőleg Donatior kö: példányba
szerkesztve, s egyet megamnak megtartve,
a más fenniszteit püspök úr ő Excellen-
tájához küldve tulajdon kezem aláírásá-
val megerősitem és törvényesitem. — Kö t
Sz. Abrahamon, Aprilis 6-án 1856.

Botta György s. k.

Codicilul testamentului nu i-am aflat între actele ce se păstrează în arhivul consistorial din Sibiu. Inventarul poartă datul de Sz. Abraham, 26 Iuliu 1866, iar documentul de transcriere pe văduvă: Sz. Udvarhely, 7 Martie 1867; cel de transcriere pe parohie încă nu i-am putut afla.

Referitor la organizarea fundațiunii dau aci următoarele două acte consistoriale:

Nr. cons. Ep. 28—1873.

Preacinstite părinte protopope!

Prin testamentul din 6 Aprilie 1856 a testat răposatul Georgiu Botta din Szt. Abraham moștile sale în folosul școlii noastre din Măgoaja (Hollómező) denu-

mind pe Escolența Sa Inalt Preaflașitul p. Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu de executul testamentului și dispunător peste această fundațiune. Murind atât testatorul, cât și soția sa Clara Kontz, în a cărei folosință au fost aceste moșii, averea aceasta a devenit — după proces îndelungat purtat din partea consistorului arhidiecezan prin fiscul său, în folosul fundațiunii contra văduvei până era încă în viață — ca fundație pentru școala noastră din numita comună, de jure la această școală.

Escolența Sa Preaflașitul p. Arhiepiscop și Mitropolit, — ca executul testamentului și dispunător peste această fundațiune — încă fiind în viață, a dispus după informațiunile căpătate dela p. protopopul Murăș-Oșorheiului: Parteniu Trombitășiu, vânzarea acestei moști, ceea ce s'a și făcut la 4 Maiu s. c. în suma de 4200 fl. v. s., care sumă după detregerea taxei de transpunere și a speșelor procesuale, se află astăzi în administrația acestui consistor arhidiecezan, ca senat episcopesc sub numirea de „Fundația lui Georgiu Botta din Szt. Abraham în favo-
rul școlii noastre greco orientale române din Măgoaja (Hollómező)“.

Dei aceasta și se aduce la cunoștință cu acea însușinare, ca despre starea acestei fundațiunii să înnoștiți și pe comitetul și poporul nostru credincios din Măgoaja, — și totodată să faci încoace cât mai curând un raport detaliat despre starea școlii noastre de acolo, ar-

tând cine este învățător, ce calificăștiune și câtă plată are și de unde o capătă pe acesă, spre a se putea dispune cele de lipsă în privința acesteia în înțelesul testamentului fericitului testator.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan ca senat episcopesc, ținută în 7 Iuliu 1873.

N. Popea m. p.
arhim. și vicar arhiep.

Preacinst. Sa. Păr. Prot. Ioan Bodea.

Al doilea act este:

Nr. 2058—1874 Școl.

Preacinstite părinte protopresbiter!

În relațiunea din 22 Octombrie 1873 nr. 113 referitoare la fundațiunea fericitului George Botta din Sz. Abraham în favoarea școlii noastre confesionale din Măgoaja, și se resorie cumcă consistorul arhidiecezan ca senat episcopesc a aflat de bine a norma pe viitor salarul anual al învățătorului la școala noastră confesională din Măgoaja cu 300 fl. v. a. și anume:

Suma plătită până acum prin comună 120 fl., iar din fundațiune 180 fl.; pentru procurarea aparatelor de școală și a cărților de învățământ pentru copii de părinți săraci tot din numita fundațiune, încât se va ajunge, o sumă anuală de 10 fl. v. s.

(Va urma).

și de mărfuri. Cu cât e mai dezvoltată cultura unei naționalități, cu atât produce ea și schimbă mai mult, iar pe urma acestui fapt se naște posibilitatea unor noue progrese culturale.

Apariția, emoțiile și deslegarea chestiei de naționalitate formează numai o latură a marelui dezvoltării istorice, începute în secolul ultim al evului mediu, dar în evoluțiune și în zilele noastre. Pretutindenea, în toate statele, vorba o fost și e de totală eliminare a lumii feudale și de introducerea schimbului liber și a egalității de drept între cetățeni, deci de o dezvoltare, caracterizată prin o împărțire potențată de muncă în cele economice, prin o circulație de bunuri, făcută în cercuri tot mai largi, și prin o integrare tot mai fină. Politicește direcția aceasta a fost inițiată de regii centralizatori, și a fost continuată de ordinea cetățenească, eșită din revoluția franceză. Astăzi socialismul continuă lucrarea, căutând se elimineze din organizația economică forța, volnică, exploatarea. Iar mișcarea naționalistă merge spre același scop, când prin cultura națională populară caută se deștepte la conștiință trupele vechei domnii feudale și clericale, totdeauna gata de a sta sub arme, dar și gata de a fi trase pe sfoară: adică multimele analfabete streine, puțin consumatoare și puțin producătoare pe teritoriul lor particular și îngust.

Regatele absolutistice au garantat, pe ruinele domniilor feudale, primul schimb de caracter regnicolar al bunurilor și ideilor, prin dezvoltarea formațiunilor orașenești. Cetățenimea orașenească apoi a îngropat acele rămășițe ale feudalismului, cari au împedat unificarea și de cari regatul absolutistic nu se putea atinge. Iar muncitorimea organizată din zilele noastre caută se îngroape și acele rămășițe ale feudalismului, de cari nu se poate atinge cetățenimea orașenească, și anume, nu numai în lăuntrul statului, ci și în afară de stat, căci caută se aducă la o unitate organică, politică și economică, pe baza internaționalismului păcii și al muncii, toate statele, cari stau pe treapta aceeași culturii. Organizația militară dinastică, ultima rămășiță a lumii feudale, în statele unite europene are se dispară, făcând loc antimilitarismului și desrobirii desăvârșite a pământului, ori prefăcându-se într-o armată a poporului. Este o legalitate mare istorică, unică și unitară, care face trecerea dela formațiunile orașenești, peste anarhiile din evul mediu, peste puterea absolut mercantilizată regească și peste revoluția liberală cetățenească, la socialismul din zilele noastre. Sub diferite acoperișe ideologice, în mijlocul celor mai variate lupte politice, dezvoltarea aceasta a creat corpuri tot mai mari de stat, cari însă tot mai puțin s'au basat pe vreo solidaritate religioasă-militară, și tot mai mult pe o potrivită împărțire de muncă economică.

Forțele acestea de unificare au dat naștere chestiei de naționalitate, și în timpul mai nou și la alte asemenea forțe. Fiecare pas de apropiere spre desăvârșita democrație economică micșorează ascuțișul luptei naționaliste, și face cu puțință gruparea economică, mai însemnată decât toate celelalte. După esoperarea minimului cultural pe seama naționalităților va fi tot mai poruncitor glasul intereselor generale, economice și sociale. În statele singurate solidaritatea naționalistă va fi înlocuită cu solidaritatea intereselor comune economice și culturale, cari cu timpul vor deveni atât de tari, încât vor sparge și hotarele

altor state cu cultură egală. Importanța chestiei de limbă nu va fi mai mare în statele unite europene decum e astăzi importanța religiei, având fiecare dreptul se aparțină la care vrea. În fiecare stat, limba care garantează înaintarea cea mai perfectă economică și culturală va cuceri, pe cale pacinică, celelalte limbi, cari se vor da la o parte, ori vor dispărea, în măsura în care nu vor putea ținea concurența culturală. Limba celei mai dezvoltate culturi va ajunge la un rol dominant, chiar asupra mai multor state, în felul cum în evul mediu era limba regatului mai bine organizat politicește și economică, cu privire la stăruțele mărunte. Și nu i va trece nimănui prin minte se împedee cu forța, ori se influențeze acest proces în dezvoltarea sa.

Vor pieri deci limbi, și limbi vechi se vor îmbogăți cu cuvinte nouă, iar peste câteva sute de ani vor mai fi numai câteva limbi cu dialecte deosebite pe la periferii. Iar o mie de ani ajunge pentru înjghebarea unei societăți unitare în limbă. Visul omenimei asprite din evul mediu, sfântul imperiu roman, va deveni o realitate, pusă, nu pe baze eclesiastice ori imperiale, ci eșită din forțele solidarității comune economice. Va deveni realitate vie atunci, instinct natural pentru fiecare om, sublimitatea gândirii lui Goethe, că: „E lucru curios ura aceea națională. Pe treptele cele mai de jos ale culturii apare ea mai cu tărie și mai cu vehemență. Dar este o treaptă, pe care ea dispăre, și pe care omul stă deasupra națiunilor, simțind în sufletul seu fericirea ori năcazul poporului vecin, astfel, ca și cum ar fi fericirea ori năcazul seu propriu...”

Serbări culturale în Arad.

Reuniunea învățătorilor români dela școlile populare confesionale gr-ort. din protopopiatele arădene I-VII și-a ținut adunarea generală ordinară Marți și Miercuri în Arad, făcându-se cu această ocaziune și inaugurarea monumentului decedatului Teodor Ceantea, fost profesor preparandul în Arad. A decurs astfel:

S'a celebrat Marți dimineața la orele 8 serviciu d vin în catedrala din Arad, prin preotul Traian Vășian, în prezența membrilor reuniunii, a delegațiilor reuniunilor surori și a unui public numeros, iar la finea liturghiei s'a făcut parastas pentru odihna sufletelor membrilor decedați ai reuniunii.

La orele 10 s'a ținut apoi ședința primă, în sala festivă a seminiului arădan. A participat la ședință, primit fiind cu ovații, și P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp, cu o suită aleasă.

Presidențială reuniunii, dl I. Moldovan, deschide ședința, salutând cu încredințare pe cei prezenți, și în special pe P. S. Sa, Episcopul Ioan, care ia cuvântul, și înșiră motivele, cari l'au îndemnat se ia parte la serbarea culturală a învățătorimei, între cari cel mai de însemnată a faptului, că se inaugurează bustul fostului profesor Ceantea, contemporan cu P. S. Sa, cu care a muncit împreună în multe treburi obștești. Binecuvântă adunarea și-i dorește prosperare.

Se cetește acum adresele de felicitare întrate la reuniune, și apoi adunarea e salutată cu graiul din partea inspectorului de școli Varjassy, a dlui I. Vuia, în numele reuniunii timișorene, a dlui M. Crăciun în numele reuniunii orașene și a dlui Coambeș în numele reuniunii bihorene.

Pr. z. dental salută în numele adunării pe noul revisor școlar R. Frateș, pe P. C. Sa Arhimandritul Augustin Hamsea, unul din cei mai vechi și mai valoroși membri ai reuniunii, pe P. C. Sa protosințelul R. E. Ciorogariu, directorul seminariai, pe protopreșterul V. Beleş și pe referentul școlar Dr. G. Ciuhandu.

Răspunde dl R. Frateș și P. C. Sa protosințelul R. E. Ciorogariu, apoi urmează conferința dlui profesor Dr. Petru Pipos „despre Rousseau, ideile sale pedagogice și critica acestora”.

Se aleg în urmă comisiunile obișnuite, cărora se predau rapoartele comitetului spre studiere, și ședința se închide.

Publicul iase în grădina seminarului, pentru a asista la desvâlirea bustului fostului profesor T. Ceantea.

În cursul vorbirii rostite de prezidențială reuniunii, I. Moldovan, velul cade de pe bust, și în fești publicului apare figura simpatică și bine nimerită a profesorului Ceantea.

Discursul comemorativ îl rosteste acum P. C. Sa, Arhimandritul Augustin Hamsea, vorbind frumos și pe larg despre trecutului pedagogiei din Arad și despre activitatea mănăsoasă a profesorului Ceantea.

Se rostesc și alte vorbiri, iar la urmă vorbește P. C. Sa, Protosințelul R. E. Ciorogariu, care ia în primire și păstrare bustul, promițând e-l lăsa cu cinste generațiilor următoare.

Serbarea s'a terminat pe la orele 2 d. a. A urmat apoi benchetul, cu toate multe, iar sara a fost cină comună, petrecere, cu cântece și jocuri, la hotel Central.

Ședința a doua s'a ținut Mercuri la orele 8 dimineața tot în sala festivă a seminarului arădan. A vorbit învățătorul Teodor Maris despre „mijloacele prin cari școala populară poate înarma omenimea cu cultura sufletească”, iar dl Iosif Moldovan a arătat în mod practic „metodul fonomic și avantajile lui”.

Au urmat rapoarte, propuneri, interpelări. S'a hotărât, că proxima adunare generală se va ținea în Siria, s'a ales noul comitet al reuniunii, s'au sortat două tablouri reprezentând pe profesorul Ceantea și apoi adunarea generală a fost încheiată prin o vorbire scurtă a prezidențialului I. Moldovan.

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Rușciori.

Motto: Religiuina și morala creștină sunt raziulul neclătit al binelui obștesc.

Washington.

Unul din cele mai nobile și mai puternice sentimente, este cu toată siguranța sentimental religioz.

Nici timpurile, nici locurile nu i-au desmîniț existența și nici ponderabilul rol în omenire. O cercetare a istoriei cât de superficială ne convinge despre aceasta.

Un meteor sau un corp chimic apare din veac în veac, eșitând curiozitatea de a fi cunoscut; sentimental religioz însă a apărut odată pentru totdeauna și în mod supranatural. Mai mult. Data când a apărut religiuina nu e de domeniul istoriei, ea a altor fenomene sociale; căci ea coincide cu aparițiunea omului.

Așa se esplică, de ce în recenta știință a istoriei religiunilor nu se poate studia decât numai caracterul istoric al religiunii, adică influența ei socială în diferite timpuri și locuri, dar nu și gena ei, care s'a născut deodată cu omul cel dintăi și are de autor pe Atotputernicul Dzeu.

Organul de expresie al religiunii este biserica sau după cum se exprimă parohul Bechereacului, Dimitrie Tichindeal, în opul Epitoniul, sau surte arătări pentru sfânta biserică etc.: 1. Biserica însemnează adunarea tuturor dreptcredincioșilor, având un cap nevăzut pe Cristos. 2. Ea însemnează trupul sau lăcașul sufletului, care arăta Domnul grăind către jidovi: Ioan c. 2 v. 19: Striați biserica aceasta și în trei zile o voi zidi pe dănsă. Aceasta s'a zis — după tălcuirea evangelistului — pentru biserica trupului său. 3. Biserica este loc sfințit lui Dzeu, sau casă de rugăciune, după cum oel cu gara de aur o numește: Cer pământesc, întru care jertfa cea vie și fără de sânge se aduce și se săvârșește lui Dzeu dela noi.

Aceste premerse, să vedem acum ce am putea desvâli din începutul bisericii la Românii din Rușciori.

Rușciorii, această comună mică, șcheiască, în care ș'heii numai după port se mai cunos, e situată cam 10 k.n. de Sibila pe un loc cu mocirle și are un hotar rău, pe urma căruia locuitorii trăsesă tănjind de pe o zi pe alta. Românii, cari și astăzi încă sunt numai un mănunchiu, 40 de familii, înainte de anul 1854 nu aveau biserică. Pentru merinde sufletească Daminecă și în sărbătorii parohienii alergau în comunele din jur. Până în 1855 serviciu divin se ținea în casa privată a cantorului bisericii Ioan Dănilă. Parohia forma filie și aparținea comunei matere Cristian, iar ea celebrant sevea preotul Clement Popovoiu.

În anul 1855 credincioșii din Mag zidindu-și biserica nouă au dăruit pe cea veche din lemn Rușciorenilor, și așezându-se ea la poalele unui deal sterp, care vuia de arbori și de tufiș, s'a folosit până în 16/29 Sept. 1912.

După moartea cucernicului și zelușului preot, Nicolae Șareanu, la 16 Maiu 1909, venind preot Nicolae Platoș și vă-

zând starea în care se afla debila biserică, numai deocăt s'a pus pe lucru, a ochemat comitetul și i-a vorbit cam așa: Iubiții mei! Sarea în care v'am găsit, e vrednică de plâns; oasa parohială e dărăpănată, azi, mâne roate să se strice, bisericuța poate să cadă în fiecare clipă. Ce ziceți? Ea m'am socotit să punem cu toții umăr la umăr și să ne facem biserică nouă de peatră. Știu, că sunteți săraci, dar Dzeu ne va sta într'ajutor. Vom face olecte, vom cere dela oel ce au. Z s'și făcut. — Z direa s'a început la 1911 și s'a terminat pe lângă multe greutateți fără de a se pune repațițiile pe poporanii, în 15/28 August 1912.

Părintele N. Platoș, originar din Săcel lângă Săliște, și-a început cariera prin a fi învățător. A continuat oa parch în Cârjiți cu filia Bretelin lângă Deva. În amândouă parohiile bisericile erau în stare deplorabilă. Ce a făcut deci păr. Platoș? S'a pus pe lucru, a reparat temelie biserică din Cârjiți, a îndemnat, a contribuit și a supraveghiat edificarea bisericii din Bretelin. Va să zică sub părințele Platoș în răstimpul păstoririi sale de 9 ani s'au înălțat oa din pământ 3 biserici.

Cu sfințirea frumoasei bisericii din Rușciori, care s'a făcut Daminecă în 16/29 Sept., a fost încredințat P. O. D. Lazar Triteanu, asesor consistorial și referent școlar, care a sosit însoțit de mai mulți domni dimineața pe la 8 ore și căruia îi eși întru întimpinare în drumul care vine dela Cristian, învățătorul Alex. Bărsan pe un oal alb oa spume, în fruntea unui banderiu de călăreți. Iți era mai mare dragul să vezi feciorii nostri unul oa unul în port național.

Înainte bisericii aștepta veteranul preot în ornate bisericăști oa sfânta evangeliu, copiii de școală și poporeni în haine de sărbătoare. Înaltul oaspe strălucit evangeliu, iar părintele Platoș după o mulțime în câteva cuvinte, oa P. O. D. mandatar nu a pregetat să vină în numele Excelenței Sale să deo destinației oasa Domnului, îl invită să binevoiască a sfinți noul Sion spre a putea înălța pe viitor de aici rugăciuni către Tatăl oel cereș. P. O. D. mandatar mulțimește pentru primirea călduroasă care i se face, arată oa cu plăcere a primit încredințarea Excelenței Sale dlui Mitropolit oa a veni să deo destinației acest lăcaș dz'esc. Admiră spirital de unire și de jertfă al credincioșilor din această parohie și le spune, oa deși puțin la număr au fost mari în credință, iar unde credința nu lipsește, se săvârșeșe minuni. Dovadă oaz de față.

Actul însuși s'a îndeplinit prin P. O. D. mandatar Lazar Triteanu și preoții Isaia Popa din Oana, R. Platoș din Turnișor, C. Moldovan din Cristian și diaconul Gălea din Poroști. Cântările dela sf. liturghie au fost executate de harnicul sor din Turnișor, sub conducerea harnicului lor păstor sufletese R. Platoș. La finea sfințirii P. O. D. mandatar a dat oclire oclului In. P. Sf. D. Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, din care se deslușește oa Excelența Sa din cauza bătrânețelor adănci nu poate să ia parte la actual sfințirii și de aceea a aflat de bine a delega pe P. O. D. asesor consistorial Lazar Triteanu, dar pentru aceea și din depărtare priveghează și roagă pe Prea bunul Dzeu, să-și reverse darurile cele bogate asupra credincioșilor și asupra bisericii care se sfințește, oa ea să fie liman de mântuire pentru toți oclii ce vor intra într'ansa oa evlavie și credință. Poporul acclamă oa: „Trăiască și Dzeu să-l țină!”

După aceasta P. O. D. rostește o vorbire pe înțelesul tuturor, acomodată, înduioșătoare și foarte instructivă, despre care mută vreme credincioșii noștri vor vorbi cu mult interes. În vorbire se făcea aluzie la statornicia creștinilor întru legea strămoșească, dovăduindu-se, oa unde e credință sunt și fapte; oa oalea, care duce la viață, este credința; oa prin lege putem alege binele, lăpădând răul; continuă desvâltându apoi într'un mod m nănat de plastic, cum țărnișii noștri prin beție, prin vorbire de rău, prin lux și alte zorzioane se abat dela aceea ce fornă odinioară și trebuie să formeze și astăzi baza credinței noastre strămoșești. Felicită pe toți, cari au conlucrat la zidirea noului Sion și laudă vrednicia părintelui Nicolae Platoș, care cu ochii plini de lacrimi, mulțimește. Preotul Isaia Popa cetește pe toți oclii, cari au contribuit cu obolul lor la edificare. Ar fi bine și de dorit, oa lisa aceasta să se publice în ziarele românești, pentru oa și alții să se îndemne la fapte creștinești. În urmă P. O. D. mandatar a stropit întreg poporul oa apă sfințită, ear un preot a miruit pe oel bat zăți și li-a dat anafură.

Și așa s'a sfințit biserica din Rușciori întru cinstea și mărirea lui Dzeu Tatăl, având de hram: „Afirmirea Născătoarei de Dzeu”.

La masa bogată, care ni s'a servit în casa ospitală a parohului local, s'au ri-

dioat mai multe toaste, dintre cari remarcă pe cel al P. O. D. din Pater Sfar Tri-teanu pentru Ex. Sa In. Prea Sf. Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, relevând îngrijirea părintească și meritele Escelentei sale pentru prosperarea și înaintarea bisericii ortodoxe române peste tot. Remarcă apoi toaștul ridicat întru sînătatea Arhanghelului trimis de D-zeu neamului românesc, vasele de Stroescu, pe cel întru sînătatea P. O. D. mandatat Lazar Triteanu, întru sînătatea preotului Platoș, a învățătorului sîngurcior, isteț și aprig, Alexandru Bărsan din Rucior, care în anul 1903 în bună înțelegere cu fostul preot Nic. Șurean și notariul N. Sas au pus bazele fundației menite pentru zidirea bisericii; a doamnei preoteasă, Maria Platoș, care încă a conlucrat la edificarea bisericii, nerușinîndu-se să ostenească și colectînd singură sume frumoase de bani prin Rusia și de pe la maicile din mănăstiri; a pictorului Nicolae Baciu din Agârbiolu, care ni-a dovedit că și preoțele meseria și că șiie să mulțamească și gusturile cele mai alese ș. a. Notez, că zidirea s'a executat în mod multumitor prin arhitectul Ioan Crișan din Deva.

Seara s'a ținut în școală o tinerimea din loc sub conducerea învățătorului Alexandru Bărsan o producție teatrală bine reușită, la care pictorul N. Baciu a produs mult haz prin predarea cânteceului „Vila regală”, după care a urmat dans vesel pînă în zori de zi.

Cristian, în 1 Oct. 1912.

Isidor Dopp
învățător rom. ort.

Conferențele învățătorești.

Convocare.

În conformitate cu circulara nr. 10.093 1912 prin carele școlile pe învățătorii și învățătoarele dela școlile confesionale gr. or. române din cercul III. Protopopiate: Sibiu și Avrîg, la conferința învățătoarească anuală, care se va ține în sala cea mare a școlii centrale din Sibiu în 19 și 20 Octomvrie st. v. (1 și 2 Noemvrie st. n.) a. e.

Ordinea de zi:

1. Invocarea Duhului Sfânt, la 8 ore în biserica catedrală.
2. Discuție de deschidere din partea comisarului consistorial.
3. Învățămîntul intuitiv, de George Smăd, învățător în Arpașul-sup.
4. Metodica scrisurii, de Victoria Popovici, învățătoare la școala centrală din Sibiu.
5. Cetirea română în cl. I.—VI., de Ilie Aleman, învățător în Avrîg.
6. Cartea de citire, de Victoria Vasiliu, învățătoare în Șura-mare.
7. Gramatica română, de Vas. Jarcovan, învățător în Drăguș.
8. Eșecurile de stil și de compunere în cl. I.—VI., de Ioan Neagu, învățător în Poplasa.
9. Poezia în școala populară, de Toma Calin, învățător în Sebeșul-sup.
10. Literatura în școala populară, de Ștefan Drăghiciu, învățător în Sadu.
11. Legende și tradițiile populare, de Toma Bobanga, învățător în Porocști.
12. Raportul dintre limba română și maghiară în școlile noastre, de Simion Bortan, învățător în Slimnic.
13. Darea de seamă despre bibliotecile pedagogice tractuale, făcută de bibliotecarii și casierii celor două biblioteci din Sibiu și Avrîg.
14. Darea de seamă despre starea învățămîntului în cele două protopopiate, făcută de Eugen Crăciun, învățător în Rășinari (Sibiu) și Iosif Stoica, învățător în Sebeșul-inferior (Avrîg).
15. Propuneri.

În afară de aceste lucrări teoretice propunem de sub nr. 5, 7 și 9 să se predea și câte o temă practică.

Toate temele au să fie trimise cu cel puțin opt zile înainte de conferință membrilor comisiei permanente, anume cele de sub nr. 3 și 4 membrului Moise Frățilă, director în Rășinari, cele de sub nr. 5 și 6 membrului Candid Popa, învățător la școala de aplicație sem. în Sibiu, cele de sub nr. 7, 8 și 9 membrului G. Stoica, învățător în Sebeșul-de-jos, iar cele de sub nr. 10, 11 și 12 membrului Eugen Popescu, director în Boița.

Fiecare membru al conferinței este dator să observe cu strictețe dispozițiile circularii cons. nr. 10.093/1912 și ale noului „Regulament pentru conferințe” editat sub nr. 10.092/1912.

Sibiu, 19 Septemvrie 1912.

Dr. Ioan Stroia
comisar consistorial.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin această omi iau voie a convoca pe z'ua de 23 Octomvrie v. s. e. pe toți preoții, capelanii și diaconii din protopopiatul Brașovului la conferința preoțască, care se va ține în sala de ședințe a comitetului parohial de la Biserica Sf. Nicolae din Brașov—Șohel cu următoarea

Ordine de zi:

1. La orele s. m. serviciu divin, la care vor slogi preoții: Iosif Mioș din Feldioara, Ioan Gavrilăscu din Tântari și Nicolae Preda din Hălești.
2. Predica o va resti preotul Ioan Gavrilăscu din Tântari.
3. Deschiderea conferinței, constatarea celor prezenți și constituirea ei.
4. Discuție asupra serviciului divin și asupra predicii.
5. Prezentarea tuturor actelor primite de prezidențarea tuturor.
6. Raportul comisiei cu privire la uniformizarea mișcărilor, cari le face preotul în decursul serviciului liturgic. Raportul: Decursul serviciului liturgic. Raportul în decursul Serviciului Popovici.
7. Activitatea de pîn'acum a grupurilor religioase. Birourile acestora primesc stricto modo mandat să prezinte conferinței rapoartele în scris.
8. Raportul comisiei cu preoții Dumitru Greceanu din Herman și Ioan Ludu din Prejmer, cu privire la înființarea unui cor bisericesc constituit din membrii conferinței.
9. Preoții: Ioan Schiopu din Crizbav și Ilie Gonția din Tântari își vor cere lucrările lor asupra temei date de Venerabilul Consistoriu: cum s'ar putea face cu bunc efect educația religioasă morală a credincioșilor noștri și mai ales a elevilor de școală din acele comune bisericești, în cari nu avem școală confesională?

Hotărârile conferinței în această chestie.

10. Alegerea a doi preoți, cari împreună cu protopopul vor stabili programul conferinței viitoare.

11. Propuneri.

Brașov, în 15 Septemvrie 1912.

Dr. V. Saftu
protopop.

Convocare.

Prin această convocare preoțimea din protopopiatul Săliștei la a II-a conferință preoțască anuală, care se va ține în Gara-râului, Joi, în 1/14 Noemvrie v. s. e. pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Serviciu divin în biserica noastră din Gara-râului; vor oficia Valeriu Popovici din Sibiu, Alexandru Vlad din Meg, Aron Flucoș din Săcel, George Iltu din Vale și capelanul Nicolae Răchitan din Galeș.
2. Predica o va rosti preotul Ioan Manta jan. din Gara-râului (textul biblic: Pavel, Galateni VI. 10).
3. Deschiderea conferinței la orele 9 a. m. în sala școlii noastre din Gara-râului; constatarea celor prezenți și constituirea biroului.
4. Discuție asupra serviciului divin și a predicii.
5. Comunicarea ordinelor consistoriale de sub nr. 6574 bis. 7971 pres. și 7432 Bis. din a. e.
6. Disertația preotului Iacob Șteflea: „Despre secta poștilor și combaterea lor”.
7. Disertația profesorului seminarial Ioan Oțoiu: „Despre șemurii parohialii ca director școlar și datorințele fiecărui preot de a promova educația religioasă și culturală a poporului”.
8. Disertația preotului Petru Iuga jun.: „Chestiuni de administrație bisericească”.
9. Referada preotului Dr. Dumitru Borcea, despre chestionarul privitor la uniformizarea slujbelor dzești.
10. Referada comisiei permanente asupra rapoartelor ce vor intra dela fiecare preot, oonform prot. 6 din ord. prot. 488/911. Fiecare preot e dator a înainta acest raport cu 10 zile înainte de conferință, la oficiul protopresbiteral.
11. Designarea temelor pentru conferința din anul 1913.
12. Închiderea conferinței.

Săliște, în 12 Septemvrie 1912.

Dr. Ioan Lupăș
protopop.

NOUȚĂȚI.

Congresul comercianților români. Din convocarea publicată în alte ziare românești (nouă nu ni s'a trimis) aflăm, că comercianții români țin congres în 14 Octomvrie n. e. la orele 11 dimineața, în sala festivă a muzeului „Asociațiunii” din Sibiu.

Arhiduce la universitate. Arhiducele Iosif Francisc, fiul arhiducelui Iosif August, s'a înscris la facultatea de drept la universitatea din Budapesta, ear Mercurie trecută s'a prezentat la presierea în societatea unui major. Atât la școlă, cât și la plecarea arhiducelui, studențimea din sală a dat expresiune prin surlare sentimentului de respect purtat ilustrului coleg.

Catastrofă pe Dunăre. Vaporul ungaresc Széchenyi István s'a ciocnit noaptea pe Dunăre, la Hârșove, cu șalupa militară română *Troțușul* care s'a culupat în apă, înecându-se aproape întreg personalul din ea: 10 ofițeri și 21 soldați din armata română.

Corporația industrială din Sibiu și a început activitatea la 1 Octomvrie n. e. Anunțările despre acceptarea ori demiterea de calfe și lucrători se fac încă tot la autoritatea orașenească, ca până acuma, în același birou, dar acceptarea de ucenici se face la corporație, care și are cancelaria în strada Bruckenthal 18.

Navigabilitatea Mureșului. Camerele de comerț din comitatele situate de-alungul Mureșului au pornit o mișcare cu scop de a face navigabil râul cel mai mare al Ardealului. Pentru asigurarea acestei idei, camerele s'au adresat tuturor antreprenurilor industriale, cari sunt interesate în afacerea aceasta importantă de comunicațiune.

Inaugurare. Săptămâna trecută s'a făcut cu mare pompă desvălirea monumentului ridicat lui Francisc Rákóczi al II-lea la Seghedin.

Societatea de lectură „Ioan Popasu”, secțiunea pedagogică din Caransebeș s'a constituit Sămbătă în 15 Septemvrie în modul următor: Președinte: Gheorghe Noaghea prof. Vicepreședinte: Nicolae Răduțiu ped. c. IV. Secretar notar: Corneliu Nica ped. c. III. Casier: Dimitrie Găescu ped. c. IV. Controlor: Petru Mureșianu ped. c. III. Bibliotecar: Emilian Novacovicu ped. c. III. Vice-bibliotecar: Gheorghe Velicu ped. c. II. Dirigent de cor: Nicolae Raduțiu ped. c. IV. În comisia literară: Vasile Miloia și Pavel Sopon ped. c. IV. Corneliu Dudu ped. c. II, și Corneliu Roșca, ped. c. I.

Prea târziu. În împrejurări deosebit de jalnice și-a iust viața zilele acestea un învățat rus, Dr. August Schulte. Numitul învățat, care se afla de câteva timp într'un hotel parisian, nu mai avea timp pentru trai. O telegramă, trimisă surorii sale în patrie, a rămas fără răspuns. Dr. Schulte, cu ultimul franc ce mai avea, și-a cumpărat otravă, s'a retras în odaia hotelului și a înghițit veninul. Efectul s'a produs în curând; când deodată a intrat factorul în odaie și i-a adus o scrisoare de valoare cu 3000 de franci. Era prea târziu. Peste câteva minute nenorocitul a încetat din viață. Contul său la hotel nu făcea decât 50 de franci.

Hotelul pentru copii. Mamele engleze au obiceiul să-și încredințeze copiii unei femei educatoare și să se intereseze de ei abia atunci, când au implinit etatea de rouă sau z-ze ani. De aceea de câte ori se înșep vacanțele școlare, copiii sunt lăsați în grija persoanelor străine; domnul și doamna pleacă singuri în călătorie. Aceste vechi obiceiuri în Anglia au dat naștere unei instituții noi, adică *hotelului pentru copii*. În loc de a lăsa tinerimea pe mâna servitorilor mai mult sau mai puțin conștiențioși, de aici încolo ea va fi încredințată personalului înscris anume pentru acest scop al unui hotel. Într'una din localitățile de cură engleză s'a și deschis „Hotelul copiilor”, cu 50 de odăi mari, luminoase și bine ventilate. Se primesc numai copii. La mese mici mănâncă după sau cel mult patru persoane. Hotelul are o sală spațioasă, parc ș. a.

Pentru dreptul de alegere al femeilor. În Londra a încetat din viață zilele acestea Miss Wilson, care a lăsat fondului electoral al femeilor suma de 250 de mii coroane pentru scopuri de agitațiune.

Fundațiune zionistă. Delegatul german *Perlstein*, în amintirea congresului zionist din urmă, a întemeiat o fundațiune de 40 de mii mărci, cu condiție, ca interesele fundațiunii să se folosească pentru dezvoltarea literaturii sefitești. Vor fi premiate numai lucrările, scrise limba ebraică, a locuitorilor din *Palestina*. — Ultimul congres zionist, cum se știe, s'a ținut în Berlin; tot acolo s'a hotărât ca în 1913 congresiștii să se întrunească la Viena.

Distras. Soția domnului profesor (ce-tind): „La orele 7 și 10 minute dimineața criminalul a fost executat în curtea închisorii. Tînărul mort n'avea decât vârsta de 20 de ani”. (Cătră soțul său): „Auzi, dragă, cât era de tînăr și totuși așa de stricat? Soțul: „Asta-i nimic; ce se va alege însă din tînărul acesta când va fi de 30 de ani?”

Turneu teatral. Artiștii teatrului parisian *Comedie Française* vor face în anul viitor un turneu european. Clădirea teatrului va fi transformată, și astfel primul teatru al Franței are să rămăie închis mai multe luni. Prețul acesta voesc să-l folosească societarii dela *Comedie française* și să dea reprezentațiuni în câteva orașe mari europene.

Epidemie. Cinci sute de cazuri de holeră se anunță din Japonia, unde epidemia a fost din Șanghai. A treia parte din cei bolnăviți au murit. În Tokio s'au ivit pînă acum 50 de cazuri de holeră.

Instructorii germani ai armatei turcești. Încă pe vremea sultanului Abdul Hamid când s'a făcut reorganizarea armatei turcești, instructorii germani a fost încredințată ofițerilor germani. Muncă reorganizării a săvârșit-o generalul *Golla*; ear după plecarea lui, instructorii din Germania au rămas și mai departe în armata Turciei. Cum se anunță acum din Constantinopol, angajamentul acestor ofițeri expiră, și sfârșitul anului curent și ministrul otoman de război i-a avizat, că nu mai reflectează la serviciile lor.

Broșura „Reforma electorală și naționalitățile” („A választójogi reform és a nemzetiségek”) scrisă de *Argus* se poate cumpăta la librăria din Sibiu, Cluj, M. Oșorhei, Brașov, Deva, Dej, Bistrița, Gherla și Alud cu prețul de 1 cor. 60 flieri. În Sibiu se află de vânzare la librăria *Kraeff* și *Budovsky*, precum și la librăria arhidiecezană.

Teatru în Sibiu. Astăzi Luni se reprezintă drama în 3 acte *Credință și patrie*, de Carol Schönherr; Marți se dă o *melodramă* de *Belaçco*, urmată de un mare *cabaret*, în care vor cânta și recita cei mai buni membri ai societății teatrale; Mercuri d. a. la orele 3 se va juca iarăși o piesă pentru tinerimea școlară.

Cărți și reviste.

Catalogul Bibliotecii Arhidiecezane. A apărut în tipografia noastră arhidiecezană un bogat *catalog* al cărților și tipăriturilor din ecclia și depozitul bibliotecii arhidiecezane, Sibiu, Strada Măcelarilor nr. 45. Catalogul se trimite la cerere gratuit.

Cosinșana. A apărut săptămânală „Cosinșana” Nr. 39 40, 1912, cu următorul cuprins: H. Stahl: Vălenii de munte. Z. Bărsan: Noapte bună, poezie. Ion Agărbicean: În prag. I. U. Sorciu: Cântec, poezie. D. Tomescu: Săptămână literară. T. Murășan: Adeseori când stai la gemuri, poezie. † Elena Dimulescu: Flori, poezie. T. L. Blaga: Iocane din natură. A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misteriul poetului, roman. Dr. Al. Tălășescu: Barbarismele limbii noastre. Sebastian Bornemisa: Copila mea să fugi de mine, poezie Flori de o zi: G. Todiu: Submarina Europei. Toamnă fără poezie. Clubul sportiv românesc. „Jos cu frezele”. Războiu de vrăbii. Ilustrații. Abonamentul e 12 cor. pe an. Intre abonații cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului 8 biblioteci à 25 cor.

Carte de citire pentru clasa V și VI primară, întocmită după noul plan de învățămînt de *Nicolae Sulica*, profesor, cu concursul mai multor învățători. Cu numeroase ilustrațiuni. Editura librăriei Ciurcu în Brașov. 1913. Prețul cor. 170 esemplar.

Nr. 472/1912.

(350) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră din comuna **Drâmbariu**, se scrie concurs cu termen de **15 zile** dela această primă publicare.

Salarul: 400 cor. din repartitie, 60 cor. relut de lemne, 20 cor. relut de grădină și 200 cor. relut de cvartir, restul prin întregirea dela stat ce se va cere pe baza documentelor celui ales.

Învățătorul ales va fi dator a instrua elevii în cântările bisericesti și a cânta cu ei la Dumineci și sărbători în biserică.

Cereri de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu recomandându-se candidaților a se prezenta în comună spre a se face cunoscuți poporului.

Alba-Iulia, 19 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu scaunul școlar.

Ion Teculescu
protopop.

(349)

1-3

Anunț de licitațiune.

Pe baza decisului comitetului parohial din 9 Septembrie a. c. se dă în arândă pe trei ani **pământul de pășunat cu oile** al bisericeii gr.-or.

Licitația se va ținea în **26 Octomvrie** a. c. (Sf. Dimitrie) în școală la 2 ore p. m.

Prețul strigării e 400 cor., vadiu 10% în bani sau hârtii de valoare.

Informațiuni mai de aproape se pot vedea la oficiul parohial.

Biertan, 9 Septembrie 1912.

N. Isailă
paroh, prez.

D. Stuchirean
not. com.

Nr. 831/1912 prot.

(339) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățăto-rești din comunele bis. mai jos însemnate din protopresbiteratul tractului Sighișoara se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Ferihaz** cu salar anual de 1000 cor., și anume: 600 cor. prin repartitie dela popor, iar restul de 400 cor. ajutor permanent anual din centru, relut de grădină cor. 20 și cvartir în natură. Salarul se solvește dela intrarea în serviciu.

Cvintenalul numai după un serviciu de cinci ani neîntrerupt la această școală.

2. **Zoltan** cu salar anual de 1000 cor. și anume: prin repartitie dela popor 600 cor. și 400 cor. întregire dela stat, cvartir și grădină.

Aleșii vor fi datori a instrua tinerimea școlară și adulții în cântările liturgice și a le conduce în biserică în Dumineci și sărbători fără altă remunerație.

Concurenții sunt datori a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre să arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare să le trimită subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis. Teologii absolvenți cu diplomele de învățători și cântăreții buni vor fi preferiți.

Sighișoara, 11/24 Septembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Esarândare de pășune.

Comuna bisericască luterană din **Nou-săsăsc** (Szászujfalu) p. u: **Szászveresmart** (Roșia). Exarândează în licitațiune publică pe 3 ani.

1. Pășunea numită „Markokt“ în estenziune de cca 208 jugăre catastrale potrivită pentru economii de oiери începând dela **1 Ianuarie 1913 până în 31 Decemvrie 1915** cu prețul de strigare anual 3600 coroane, pe lângă un vadiu de 180 coroane.

Până la începerea licitațiunii se primesc oferte și în scris provăzute cu vadiul recerut și cu declarațiunea oferentului că cunoaște condițiunile licitațiunii și să supune acestora.

2. Totodată întreaga pășune bisericască evangelică de cca 680 jugăre catastrale se va esarânda ca pășune de iarnă pe timpul din **15 Noemvrie 1912 până în 1 Martie 1913** cu observarea ca timpul de esarândare pentru partea din pășune numită „Markokt“ espiră cu 30 Decemvrie 1912.

Condițiunile detaliate se pot vedea ori când la oficiul parohial evangelic.

Ambele licitațiuni se vor ținea **Duminecă în 13 Octomvrie 1912 st. n. după amiază la 3 ore în cancelaria comunală.**

Szászujfalu, în 28 Sept. 1912.

Presbiterul evangelic A. B.

Nr. (348) 2-2

Nr. 794/1912.

(341) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea unui post învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din **Ludoș**, tractul Mercurei, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: 1. dela biserică cor. 600. 2. dela stat 400. 3. relut de cvartir cor. 50. 4. relut de grădină cor. 20.

Cvintenalele se socotesc după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Cântăreții sunt preferiți.

Petenții au să-și înainteze cererile lor instruite în regulă la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Mercurea, la 12 Septembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 554/1912.

(345) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-ort. din **Petreni**, tractul Orăștiei, să scrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1000 cor și anume: 600 cor. dela comuna bisericască din repartitie și 400 cor. dela stat pe baza documentelor celui ales cvartir și grădină în natură, cuinvenalele se vor cere dela stat.

Lemnele necesare pentru încălzit va da comuna bisericască.

Învățătorul ales va fi dator în Dumineci și sărbători a conduce copiii la biserică cântând cu ei răspunsurile dela sf. liturgie, iar la trebuință și la utrenie cu tinerimea adultă a forma cor, fără altă remunerație, a se prezenta în vre-o Duminecă la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 17 Septembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșia
protopresbiter.

Nr. pp. 1033/1912.

(343) 3-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din comuna **Rogojel**, prin aceasta se scrie concurs cu termen de **20 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1) 600 cor. din repartitie dela popor, naturalii și din venitul cantoral.

2) Cvartir liber în edificiul școlii și grădină de legumi.

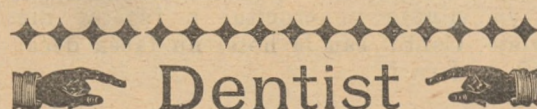
3) 200 cor. ajutor permanent din fondul școlar, și 200 cor. întregire dela stat, ce se va exopera pe baza documentelor celui ales.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare, sub emnatului oficiu, în termenul susindicat și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică ca să-și arete destoinicia în cântarea bisericască.

Cluj, 13 Septembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

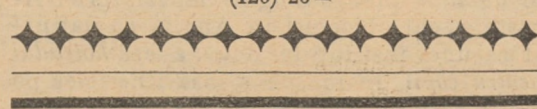
Tuliu Roșescu
protopresbiter.

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22.**

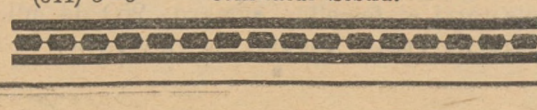
(126) 26-

Vice-notar!

Se caută un **vice-notar diplomat** pe termen de un an, eventual cu șansă de viitor. Postul, care este sistemizat, este a se ocupa imediat.

Notarul cercual: **Săcel**

(344) 3-3 comitatul Sibiu.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu**

Din carnetul unui dascăl.

Studii și articole

de

Ion Mateiu.

Prețul cor. 150 + porto 20 fil.

Monografia

institului seminarial teologic-pedagogic „**Andreian**“

al

arhidiecezei gr.-or. rom. din **Transilvania**

de

Dr. Eusebiu R. Roșca,

director.

Se poate procura dela **Librăria arhidiecezană** din Sibiu sau dela autor cu prețul: Broșată 3 cor. 50 fil. Legată 4 cor. Porto poștal 30 fil.

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 14— biroul în edificiul sanatorului.

Aviz.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, cu ajutorul Prea Ven. Consistor din Sibiu, m'am stabilit în comuna mea **Agârbiciu**, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri** — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile. În timpul de toamnă și iarnă ori ce icoane portative (mobile) care le pot executa acasă, le lucrez cu preț foarte moderat.

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baciu,
pictor bisericesc.

(46) 33—

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy.)

Doamnei au sosit
cele mai aparte — cu mult șic și frumoase
Modele de pălării
de Paris, Londra și Viena.
Ultima noutate! Prețurile cele mai ieftine!
Reparaturile se efectuează ieftin și prompt.
Salonul de modă Johanna Jekeli
347 2-2 Str. Cisnădiei Nr. 23. intrarea în stânga sub poartă.

Serviciu prompt și conștientios.

Prima fabrică transilvană
ces. și reg. privilegiată
de casse de fier și oțel,
și
lăcătușerie de artă și construcție,
instalată cu putere electrică.
E. Purece,
Sibiu — Nagyszeben
Strada Faurului 19 (Schmidgasse).
Cataloage de preț gratis și franco.

Prima referință

Prețuri moderate.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiaș și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimăți evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.